

Staf Pelckmans

directeur CC de Warande, Turnhout

Ondergetekende heeft het genoeg sinds twintig jaar het artistieke beleid van de Warande mee vorm te geven: vijf jaar als jeugdprogrammatrice, tien jaar als avondprogrammatrice en de laatste vijf jaar als huisbezoeker-directeur. Ik was ook negen jaar sluiswachter van de teksttheatercommissie alwaar ik solidair en overtuigd mee het collectieve ontslag en dito argumentatie deelde met voorzitter Van den Dries. Deze commissie nam immers ontslag omdat hun zeer zorgvuldig afgewogen advies grondig verstoord werd door een minister die meende toch nog een aantal extra gezelschappen te moeten erkennen. Hierbij landen we dan in het oog van de stormvloed van vragen die Schraenen stelt. Schrandere vragen waaruit een bezorgdheid spreekt die mij als spreider ook voortdurend bezighoudt. Ik formuleer behoedzaam vijf antwoorden.

Beoordelingscommissies

Ik ben een absolute voorstander van dit systeem als men tenminste een aantal spelregels respecteert. De commissie moet divers zijn samengesteld uit leden waarvan het mandaat beperkt is in tijd. Een professionele, redactionele en methodologische ondersteuning is ook strikt noodzakelijk. Immers, een podiumkunstenlandschap moet zich gestaag kunnen zetten in tijd en zich dan ook laten beoordelen over periodes van minstens tien jaar. Commissieleden daarentegen dienen hun lidmaatschap te beperken in tijd, doch moeten wel de garantie krijgen dat hun advies *au sérieux* genomen wordt. Een vervangingsplicht na vier jaar voor een gedeelte van de commissie moet de continuïteit en vernieuwing garanderen. De waarde van de podiumkunstenaar en zijn landschap laat zich maar echt meten na verloop van minimum een tiental jaren. De plussen en minnen van de vele beoordelaars die in die tijdsperiode hun overtuiging hebben kunnen laten gelden zal zorgen voor een kinetisch landschap.

De ondersteuning moet veel professioneler en transparanter uitgebouwd. Wat stouf geformuleerd: Anciaux had misschien beter die extra miljoenen geïnvesteerd in een gedeelte van de beoordelingssysteem dan wel in een zogenaamde correctie van het landschap.

Trop is te veel?

De vragen die Schraenen afvuurt beperken zich tot het idioom van het theater; cultuurcentra zijn echter – en dat is hun opdracht – bij nog vele andere disciplines betrokken. Dans, beeldende kunsten, muziek, cabaret, film, literatuur enzovoort. Ook dit aanbod groeit zo mogelijk nog sneller dan het theater en wordt er alleen maar diverser op. Zo'n overaanbod zou een programmatrice eerder moeten bekoren dan afschrikken. Of al dat aanbod in productie en spreiding zo nodig gesubsidieerd moet worden blijft de hamvraag. In de productiesector heb je al sluiswachters, in de spreidingssector (behalve de kunstencentra die Schraenen vreemd genoeg in zijn referaat buiten schot laat) zijn die er (nog) niet en dat is jammer. Het nieuwe decreet betreffende het lokale cultuurbeleid goot wel wat olie op de roest en zie: ambras in de vriendenclub.

Het nieuwe decreet

Schraenen heeft gelijk: een overheid die haar kunstenaars subsidieert om kunst te maken moet er ook voor zorgen dat die kunst bij een publiek terechtkomen. De Vlaamse Gemeenschap heeft zich in het verleden vooral bekommerd om het productieproces en gaf de spreidingsverantwoordelijkheid bijna uitsluitend in handen van de lokale overheden. Gevolg was dat de diverse cultuurcentra-decreten zichzelf voortdurend verslikten in vaagheid en onverschilligheid. Het begrip cultuurcentra werd daardoor uitgehold en vergrijsd, met meer dan 145 erkenningen als gevolg. Al deze erkenningen moesten betaald worden met steeds dezelfde gebetonneerde budgetten. De Warande, bijvoorbeeld, kreeg in 2000 welgeteld 175 000 euro Vlaams overheidsgeld op een totaal uitgavenpatroon van 5 000 000 euro. De Vlaamse overheid had dus eigenlijk nauwelijks enige impact op het spreidingsbeleid.

Het nieuwe decreet van 21 juli 2001 creëerde een trendbreuk: minder centra, maar met meer Vlaams geld en met een voorzichtige opstart van een kwaliteitscontrole. De gretigheid waarmee het kabinet Anciaux die trendbreuk wou inzetten bracht hen echter in tijdsnood. Haastwerk was het gevolg en dit zou ons wel eens zuur kunnen

opbreken. Dat zou doodjammer zijn want 'het kind en het badwater ...' weet je wel.

Sterker zelfs: het decreet had voor nog meer dynamiek kunnen zorgen door de nieuwe 'cultuurcentra' een krachtig zelfstandig statuut op te leggen, waardoor de sector net zoals bij de producenten eenzelfde rechtspersoonlijkheid zou moeten hanteren. De diverse juridische statuten van de cultuurcentra verhinderen een eenduidig dynamisch beleid, zeker in confrontatie met de andere cultuuractoren. Immers, gemeentebesturen worden anno 2003 zo overstelpt met opdrachten dat een kerntakendebat zich meer en meer opdringt. Cultuurcentra kunnen mits het in acht nemen van enkele basisprincipes, waaronder democratische controle en het zich inschrijven in een strak beleidsplan, best wat afstand van lokaal bestuur verdragen. Een slagvaardige autonome raad van beheer kan een overbelast schepencollege heel wat ontlasten. Hij kan zo nodig een stevige buffer vormen voor deze politici die zich inderdaad nog al te dikwijls in de plaats willen stellen van de professionele cultuurwerkers. De Warande werkt reeds jaar en dag met een sterke autonome raad van bestuur en er zijn weinig gemeentebesturen in Vlaanderen waar de verhouding met de politiek (over de partijen heen) zo goed is.

Een gebrek aan nieuwsgierigheid?

Als er al een gebrek van nieuwsgierigheid zou bestaan bij de cultuurcentrum-programmatoren dan is dit onder meer het gevolg van een statisch personeelsbeleid ten gevolge van het ambtenarenstatuut. Zeker de staffuncties van cultuurcentra zouden mijns inziens verplicht omgezet moeten worden in mandaatfuncties, waardoor wat meer hete adem in de nek kan worden geblazen. Het centrum als dusdanig krijgt zijn beoordeling via een beoordelingscommissie en kan zo extra Vlaamse middelen verwerven. In tegenstelling tot de productiehuisen en kunstencentra behouden zij, eens erkend, het recht op een basissubsidiëring over de beoordelingstermijnen heen. Neem van mij aan dat die nieuwsgierigheid dan flink aangewakkerd zal worden.

Het concentreren van kerntaken

Vele cultuurcentra waren in het verleden ook tegelijk cultuurdiensten, waardoor er dik-